

سخنی چند از پاول پارسی؛ برای شاه خسرو انوشیروان

دروُد^۱ بر خسرو پیروزبخت، شاه شاهان، بهترین مردان^۲، پاول، پیشکارتان^۳!

§ فرزاندگی^۴، که دانش راستین همه [ی چیزها] بُود^۵، اندر شما است؛ و از این فرزاندگی که اندر شما است برایتان پیشکشها فرستم. این مایه‌ی شگفتی بُود که از بوستان^۶ فرمانروایی تان پیشکشهایی برای شما فرازبند، [ازیراکه] از ایزدآفریده‌ها یزشهایی [=قربانیهایی] برای ایزد فرازمی آورند. پیشکشی که من می‌فرستم از سخن^۷ است، چه فرزاندگی [=فلسفه، حکمه]، که بهتر از همه‌ی پیشکشهای دگر بُود، به میانجی سخن رُخ می‌نماید. همانا، چنین است آنچه فرزاندگی درباره‌ی فرزاندگی گوید:

۱. نک. درودگویی در نامه‌های آشوری: lū šulmu ana šarri bēlīja 'دروُد به سرورم پادشاه!'

۲. ŠPs II نک. šāhān šāh mardān pahlum. گردانش پارسیگ مله مله خلک خلک و خلک ۳. šābuhr ī šāhān šāh mardān pahlum (GBR'N p'lswym), SS 9 hamāgzōr šāhān šāh ī mardān pahlum. نیز NP 13 hamag šahr mardān armanān šāh mahist ud pahlum, KAP 13.13 anōšag baved šābuhr ī ardašērān ī mardān pahlum, HKR 66 gōbed rēdak kū : anōšag baved mardān pahlum, DD 71 pašum az mardōmān.

۳. نک. سرنامه‌ی نامه‌های آشوری

'به سرورم پادشاه، پیشکارتان، PN'! ana šarri bēlīja uradka PN (a-na LUGAL EN-ja ĪR-ka PN)

۴. Syr. ܦܝܠܘܣܘܫܘܩ / φιλόσοφος ≈ Pers. frazānag, dānāgīhdōst (PDK 4), Armen. իմաստաստր, Arab. (مؤثر الحكمة: اسحق) حكيم; Syr. ܦܝܠܘܣܘܫܘܩ / φιλοσοφία ≈ Pers. frazānagih, xrād, xraddōšagih (Dk iii, M 67), Armen. իմաստաստրութիւն, Arab. حکمة، فلسفة.

۵. Dk iii, M 329 u-š frazānagih baxšišn dānišn ud kunišn. u-š māyag dānišn ī visp, ud rāstīh ī abar visp, ud niyābagdahišnīh ī ō visp.

۶. Syr. ܦܝܠܘܣܘܫܘܩ / 'بوستان، گلستان، باغ، پالیز، پردیس' ܦܝܠܘܣܘܫܘܩ; Av. pairi.daēza- 'بارو' Sogd. pərḏēz 'پالیز' Pers. pālēz.

۷. Syr. ܦܝܠܘܣܘܫܘܩ ≈ Gr. λόγος, Pers. soxan (𐭮𐭲𐭮 [MR Y.]), vāxš, gōbišn, Armen. քիւն, Arab. (حجة) قول، کلمة.

«میوه‌هایم بهتر از زر ناب و بار و برم بهتر از سیم شاهوازند».^۸ اینک، تندرستی^۹ و زورمندی^{۱۰} و توانایی^{۱۱} و خدیوی^{۱۲} و پادشاهی^{۱۳} و شهریاری^{۱۴} و آشتی^{۱۵} و داوریه^{۱۶} و آیینها^{۱۷} و سخن گفتنِ گزیده، همه [گونه] کنشهای نیک^{۱۸}.

* برگرفته از: پاول پارسی (۱۳۹۵)؛ گویایی ارستو؛ زهام اشه؛ پارسی گردان: بزرگمهر لقمان؛ تهران: شورآفرین؛ رویه‌های ۴۳ و ۴۴.

8. טוב פריי מקורין ומפיו ותבואתי מקסר נקור 8: 19, آزندهای سلیمان.

9. Syr. ܣܠܚܬܐ ≈ Gr. υγίεια, Pers. drustīh, drustravišnih, Arab. الصحة.

10. Syr. ܣܠܘܡܢܐ ≈ Pers. zōremānd (Ps. 126.4). (δύναμις ≈ قدر; δυνάμει ≈ بالقوة)

11. Syr. ܣܠܘܢܐ ≈ Gr. τὸ ἐνδεχόμενον, Pers. ōz, tuvānīgīh, Arab. القدرة.

12. Syr. ܟܘܦܝܐ ≈ Gr. κυρεία, Pers. xʼadāyīh ‘سروری، فرمانروایی، سروری، فرمان‌فرمایی، خدیوی’ ≈ Gr. κύριος ‘توانایی داشتن’، کشورداری، فرمانده، فرمانروا، فرمانروا، سیاده، ربوبیة. Arab. ‘خواجه، رهبر، مهتر، سالار، سرور؛ شاه’ Pers. xʼadāy.

13. Syr. ܣܠܘܣܝܐ ≈ Gr. ἐξουσία ‘پادشاهی، خدایگانی، (dominium imperium)، توانایی’، Pers. pādixšāyīh (Ps. 135.8) (Pers. [ŠLYT.] /pādixšā).

14. Syr. ܣܠܘܣܝܐ ≈ Gr. βασιλεία, Pers. šahriyārīh (šahriyār ≈ Gr. δεσπότης, ŠKZ). نک.

15. Syr. ܥܥܬܐ ≈ Gr. εἰρήνη ‘pax’, Pers. āšt/ āštīh, rāmišn (Sogd. ōrām گردانش Syr. ܥܥܬܐ. نک. ^TC2).

16. Syr. ܕܥܥܬܐ ≈ Gr. κρῖσις, Pers. dādestān (ܕܥܥܬܐ [DYNʹ]), vizīr.

17. Syr. ܕܥܥܬܐ ≈ Gr. νόμος, Pers. dād, ēvēm (Dk iii, M 219 dād ud ēvēm, MX 31.6 vizīr ud dādestān ud ēvēm), Arab. شريعة، سنة.

18. Syr. ܕܥܥܬܐ ≈ Pers. kunišn ī nek (HOD 13, Dk vi, M 593, J 14), kār ud kirbag (VAM 2, J 14).